2013-0348

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME ENSEMBLE LES FACADES, LA TOITURE ET CERTAINES PARTIES INTERIEURES DU PALAIS DES ACADEMIES ; LES FACADES ET LA TOITURE DES ANCIENNES ECURIES ET, COMME SITE, LE JARDIN ENTOURANT LE BIEN, EN CE COMPRIS LE MUR DE CLOTURE ET LES SCULPTURES QUI L'ORNENT, LE BIEN SIS RUE DUCALE A 1000 BRUXELLES

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 22 et 23 ;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 14 septembre 2000 entamant la procédure de classement comme ensemble des façades, de la toitures et de certaines parties intérieures du Palais des Académies ; des façades et de la toiture des anciennes écuries et, comme site, du jardin entourant le bien, en ce compris le mur de clôture et les sculptures qui l'ornent. Le bien située entre le boulevard du Régent, la rue Ducale, la place du Trône et la rue Lambermont à 1000 Bruxelles ;

Vu l'avis de la Commission royale des Monuments et des Sites émis le 8 août 2001;

Considérant que le propriétaire n'a pas émis d'observations dans le délai prévu par l'article 20 de l'Ordonnance du 4 mars 1993 ;

Sur la proposition du Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

ARRETE

Article 1. – Sont classés, comme ensemble, en raison de leur intérêt historique, artistique, esthétique et scientifique, précisé dans l'annexe I au présent arrêté, les façades, la toiture et certaines parties intérieures – vestibules carrossables, escalier d'honneur, ancienne salle du Trône, galerie de marbre, enfilade des salles des anciens appartements princiers au 1er étage, anciens escaliers de service et structures portantes d'origine, ainsi que l'ensemble des bustes ornant les différentes salles, mobilier fixe par destination du Palais des Académies ; les façades et toitures des anciennes écuries et, comme site, le jardin entourant le bien, en ce compris le mur de clôture et les sculptures qui l'ornent, le bien sis rue Ducale à 1000 Bruxelles, connu au cadastre de Bruxelles, 4ere division, section D, 3e feuille, parcelles nos 190e,190f et 191d.
La délimitation de l'ensemble et du site est reprise sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS GEHEEL VAN DE GEVELS, DE BEDAKING EN BEPAALDE DELEN VAN HET INTERIEUR VAN HET ACADEMIENPALEIS ; VAN DE GEVELS EN BEDAKING VAN DE VOORMALIGE STALLINGEN EN, ALS LANDSCHAP, VAN DE TUIN ROND HET GOED, HIERBIJ INBEGREPEN DE OMHEININGSMUUR EN DE BEELDEN, HET GOED GELEGEN HERTOGSSTRAAT 1 TE 1000 BRUSSEL

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid artikels 22 en 23 ;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 september 2000 houdende instelling van de procedure tot bescherming als geheel van de gevels, de bedaking en bepaalde delen van het interieur van het Academiënpaleis ; van de gevels en bedaking van de voormalige stallingen en, als landschap, van de tuin rond het goed, hierbij ingegrepen de omheiningsmuur en de beelden. Het goed gelegen tussen de Regentlaan, de Hertogstraat, het Troonplein en de Lambermontstraat te 1000 Brussel ;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen uitgebracht op 8 augustus 2001;

Overwegende dat de eigenaar geen opmerkingen heeft kenbaar gemaakt binnen de termijn opgelegd in artikel 20 van de Ordonnantie van 4 maart 1993 ;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Ruimte Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

BESLUIT

Artikel 1. - Worden beschermd als geheel, wegens hun historische, artistieke, esthetische en wetenschappelijke waarde, zoals nader bepaald in bijlage I van dit besluit, de gevels, bedaking en bepaalde elementen van het interieur - overdekte koetsdoorgangen, staatsietrap, voormalige troonzaal, marmergalerij, opeenvolgende vertrekken van de voormalige prinselijke appartementen op de 1ste verdieping, voormalige diensttrappen en oorspronkelijke draagstructuren, alsook alle bustes in de verschillende ruimten, onroerend door bestemming – van het Academiënpaleis ; de gevels en bedaking van de voormalige stallingen en, als landschap, de tuin rond het goed, hierbij inbegrepen de omheiningsmuur en de beelden, het goed Hertogsstraat 1 te 1000 Brussel, bekend ten kadaster te Brussel, 4de afdeling, sectie D, 3de blad, perceelnrs 190e,190f en 191d.
De afbakening van het geheel wordt aangeduid op het plan gevoegd in bijlage II van dit besluit.

GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE - COLLEGE REUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE - CHANCELLERIE

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING - COLLEGE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE - KANSELARIJ

Art 2. - La zone de protection relative à l'ensemble et au site décrit dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des voiries ainsi que les parties de parcelles et de voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 3. – Les conditions particulières de conservation sont les suivantes :

a) les nouvelles plantations sont soumises à autorisation ;

b) l'utilisation, l'entreposage ou la fabrication de substances nocives au développement et à la croissance des plantations, de la faune et de la flore ou nuisibles à la qualité des eaux sont prohibées ;

c) aucune modification du relief, même mineure, ne peut être réalisée sans autorisation préalable ;

d) la pose de panneaux publicitaires est interdite ;

e) l'allumage de feux est interdit ;

f) toute installation quelconque, en ce compris les roulottes et caravanes, est prohibée ;

g) le dépôt et le stockage de matériaux, débris, détritus et déchets de toute nature sont prohibés. Une aire réservée au compostage peut être aménagée après autorisation ;

h) la poursuite, la chasse ou la capture de toute espèce animale sauvage nécessitent une autorisation préalable ;

i) toute nouvelle construction est interdite ;

j) l'entretien normal des arbres (enlèvement des branches mortes, cassées ou tombantes, soins aux plaies) est obligatoire. L'élagage d'un arbre à haute tige (on entend par « arbre à haute tige » un arbre dont le tronc mesure, à 1 km de hauteur, 20 cm de diamètre au moins et qui atteint 3,50 m de hauteur) ne sera permis qu'après autorisation ;

k) l'abattage d'un arbre à haute tige ne sera permis qu'avec l'autorisation et qu'en cas de danger immédiat de chute ou de vétusté notoire. Dans le cas de d'alignements ou d'arbres isolés, tout arbre abattu ou tombé naturellement sera remplacé, dans l'année, au moyen d'un arbre de la même variété. Dans les autres cas l'arbre pourra être remplacé par un sujet d'une autre espèce.

l) l'utilisation des arbres à des fins de support publicitaire ou de ligne électrique est interdite. Seul leur étiquetage à des fins scientifiques reste autorisé.

m) le stationnement des véhicules se fait exclusivement dans les endroits réservés à cette fin ;

Art 2 - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument omvat het geheel van de percelen en de wegen, alsook gedeelten van de percelen en de wegen opgenomen in de omtrek zoals afgebakend op het plan in bijlage II van dit besluit.

Art. 3. – De bijzondere behoudsvoorwaarden zijn de volgende :

a) de nieuwe aanplantingen zijn onderworpen aan een toelating ;

b) het gebruik, de opslag of de aanmaak van stoffen die schadelijk kunnen zijn voor de ontwikkeling en de groei van de aanplantingen, de fauna en de flora of voor de kwaliteit van het water, zijn verboden ;

c) elke wijziging van eender welke aard van het reliëf is onderworpen aan een toelating ;

d) het plaatsen van reclameborden is verboden ;

e) het aansteken van vuur is verboden ;

f) de plaatsing van eender welke installatie, waaronder woonwagens en caravans, is verboden ;

g) de opslag van materialen, het storten van huisafval, vuilnis en afval van eender welke aard, is verboden. De installaties voor recycleerbaar afval mogen geplaatst worden na toelating ;

h) voor het opjagen, jagen en vangen van alle soorten wilde dieren is een toelating nodig ;

i) elke nieuwe constructie is verboden ;

j) het gewoon onderhoud van de boom (het verwijderen van dode of gebroken takken ; het verzorgen van beschadigde plekken) is verplicht. Het snoeien van hoogstammige bomen (een « hoogstammige » boom heeft een stam met een doorsnede van tenminste 20 cm op 1 m hoogte en een hoogte van tenminste 3 ,50 m) wordt enkel na een vergunning toegelaten ;

k) het omhakken van hoogstammige bomen wordt enkel toegelaten indien de boom elk moment kan omvallen of er duidelijk verouderd uit ziet. In het geval van boomrijen of van geïsoleerde bomen, zullen alle bomen die omgehakt of op natuurlijke wijze omvallen, in hetzelfde jaar vervangen worden door een gelijkaardige boom. In andere gevallen kan de boom vervangen worden door een andere soort.

l) het is verboden de boom te gebruiken om er reclameborden of electriciteitslijnen aan op te hangen. Enkel het aanbrengen van een etiket met wetenschappelijk of didactisch doeleinde blijft toegelaten.

m) het parkeren van voertuigen mag enkel op de plaatsen die daarvoor bestemd zijn ;

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE • CONSEIL RÉUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE • CHANCELLERIE

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING • VERENIGDE COLLEGE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE • KANSELARIJ

n) les éléments constitutifs de la composition originelle du site tels que ponts, fontaines, fabriques, glacières, kiosques, pavillons, fausses grottes, statues, vieux bancs et réverbères, pergolas, passerelles, sépultures, grilles doivent être maintenus en l'état. Toutes les mesures seront prises afin de les mettre en valeur.

n) de bestanddelen van de oorspronkelijke ordening van het landschap zoals bruggen, fonteinen, fabrieken, ijskelders, kiosken, paviljoenen, artificiële grotten, standbeelden, oude banken en straatlantaarns, pergola's, loopbruggen, graven en traliewerk moeten in goede staat gehouden worden. Alle maatregelen hiervoor zullen genomen worden.

Art. 4. - Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Art. 4. - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bruxelles, le 10 -10- 2001

Brussel, 10 -10- 2001

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,
De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

François-Xavier de DONNEA

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des Personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

CHANCELLERIE

Copie certifiée conforme
05 -11- 2001
Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE
Gilles CLAREBOUT
KANSELARIJ

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT, COMME ENSEMBLE, LES FACADES, LA TOITURE ET CERTAINES PARTIES INTERIEURES DU PALAIS DES ACADEMIES ; LES FACADES ET TOITURES DES ANCIENNES ECURIES ET, COMME SITE, LE JARDIN ENTOURANT LE BIEN, EN CE COMPRIS LE MUR DE CLOTURE ET LES SCULPTURES QUI L'ORNENT, LE BIEN SIS RUE DUCALE 1 A 1000 BRUXELLES

Réf. cadastrale : 4e division, section D, 3e feuille, parcelles nos 190e, 190f et 191d.

Description sommaire

Palais des Académies

Bâtiment isolé, de plan rectangulaire, de style néo-classique très épuré, le Palais des Académies est inspiré par les théories de l'architecte français J.-N.-L. Durand : symétrie rigoureuse appuyée par les ressauts des angles, rythmée par les articulations horizontales et verticales et animée par l'utilisation de matériaux de teintes contrastées, pierre bleu d'Ecaussinnes et d'Arquennes et pierre blanche.
De trois niveaux, l'édifice présente deux longues façades de quinze travées, à l'ouest et à l'est, et deux de sept, au sud et au nord. Les travées d'angle, plus larges, en saillie et cantonnées de pilastres sont ornées, depuis 1879, de bas-reliefs allégoriques : les *Lettres* par L. Herman, les *Arts* par A. Van Rasbourgh, les *Sciences* par H. Sterckx et, la *Médecine* par A. Braeckvelt. Les travées d'angle sont en outre percées de portes cochères.

A l'intérieur, deux vestibules carrossables bordés d'une double file de huit colonnes doriques relient deux à deux les quatre portes cochères. L'escalier d'honneur comporte une volée médiane se divisant à mi-hauteur en deux volées latérales pour aboutir au palier du 1er étage qu'entoure une colonnade corinthienne soutenant une coupole à caissons et lanterneau. A l'étage, occupant la totalité de l'aile sud sur deux niveaux, la « **galerie de marbre** ». Tapissée de marbre rouge fleury de Beaumont et richement ornée de stucs blanc et or, elle servait probablement comme salle de dîners de réception. Le sol est recouvert d'un remarquable parquet de palissandre et d'amarante à motifs géométriques et végétaux stylisés. Les deux bas-reliëfs représentant des anges musiciens qui ornent les tympans des arcs sont de J.-R. Calloigne. Des crochets en bronze fixés dans les murs servaient à suspendre certains tableaux de la collection du prince d'Orange.
Au centre de l'étage, ancienne « **salle du trône** » ou « **salle de bal** », fermée au nord par une niche semi-circulaire à caissons, montant sur deux niveaux et entourée, au deuxième, d'une galerie continue à colonnade corinthienne. Le parquet d'origine en chêne et palissandre porte la date 1828 incrustée dans la marqueterie, indiquant la fin de la construction du palais. Les murs sont revêtus de marbre, à l'origine blanc de Carrare, aujourd'hui gris moucheté.
De la salle du trône, de grandes portes donnent accès aux **anciens appartements princiers**. Les différentes pièces qui les composaient présentent toutes de riches aménagements : parquets marquetés, lambris, cheminées de marbre, plafond en stuc. Plusieurs salles, parmi les plus remarquables, ont comme la salle du trône et la galerie de marbre leurs murs couverts de plaques de marbres : marbre italien bleu turquoise (actuel bureau du Secrétaire perpétuel de l'Académie royale de Langue et Littérature françaises), marbre rouge du pays (salle des séances de l'Académie royale de Langue et Littérature françaises). Cette profusion de marbre lambrissant les parois des murs sur toute leur hauteur est inhabituelle dans notre pays. Elle fait l'originalité de l'édifice. Selon certains auteurs, il faudrait y voir l'influence de la princesse d'Orange, Anna Pavlovna, sœur des tsars Alexander I et Nicolas I, qui aurait souhaité s'inspirer des palais de la région de Saint-Petersbourg.
Il faut encore noter dans l'aile ouest un remarquable plafond voûté en plein cintre avec décor de stuc à caissons, couvrant une petite pièce faisant liaison entre l'ancienne chambre à coucher de la princesse et son boudoir.

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
CHANCELLERIE
COLLÈGE RÉUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE

Trois escaliers de service sont encore en place, conservés pour partie dans leur état d'origine.

Dans les caves, en dépit des transformations importantes (construction de deux auditoriums – 1969-1974), il reste des parties des maçonneries d'origine : piliers et voûtes.

De nombreux bustes, la plupart d'académiciens, ornent le Palais des Académies. Commandés par les académies aux meilleurs sculpteurs, ils font partie de la mémoire de cette vénérable institution.

Anciennes écuries

Dans la partie sud des jardins, les anciennes écuries, de style néo-classique, ont été bâties sans doute en même temps que le palais (1823-1826). C'est un bâtiment rectangulaire de deux niveaux à cour centrale dont les façades sont enduites et peintes. Son toit en batière est couvert d'ardoises.

Le jardin

Autour du palais, un grand jardin planté d'arbres, décoré de pelouses et de buissons est parcouru par des allées piétonnes et carrossables. On note la présence de nombreux arbres remarquables isolés ou au sein de petits massifs boisés : très beaux exemplaires de hêtres pourpres et de hêtres des bois, des tilleuls, des ifs, ainsi que quelques arbres exceptionnels comme un Ginkgo biloba au tronc de 2.63 m, un noyer noir au tronc de 2.98 m, un marronnier d'Inde, un févier, un catalpa et un superbe hêtre pleureur.
Le jardin est orné de plusieurs statues et monuments : statue en pierre d'Adolphe Quetelet par C. Fraikin (1880) ; buste en bronze du ministre J. Destrée (1863-1936) par A. Bonnetain (1937) ; monument du docteur J.-S. Stas, célèbre pour ses travaux sur la nicotine, dont le buste en bronze par Th. Vinçotte repose sur un piédestal en pierre bleue dessiné par Victor Horta ; réplique en fonte du groupe *Zéphyr et Psyché* de H. J. Ruxthiel (1814, fort endommagée et actuellement déposée) ; groupe en bronze d'un chien en arrêt devant une tortue, dit la *Surprise* par J.-B. Van Heffen (1869) ; trois statues en bronze sur de hauts piédestaux en pierre bleue ; une réplique exécutée en 1867 du *Discobole s'apprêtant à lancer le disque* de M. Kessels (1828) par J. Geefs (1855) et un *Caïn maudit* par L. Jehotte (1850).

Le jardin est entouré d'une clôture appareillée de pierre blanche, couronnée par une balustrade en pierre bleue. Quatre entrées grillagées flanquées de pilastres y sont aménagées.

L'intérêt du bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'Ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique

Commandé en 1815 par Guillaume Ier, pour son fils le prince d'Orange, à l'architecte Charles Vander Straeten, ce palais résidentiel a été bâti à l'emplacement d'un pavillon élevé par l'abbaye du Parc. Sous toit en 1824, il est aménagé intérieurement en 1825 par l'architecte T.-Fr. Suys, qui succéda à Charles Vander Straeten comme architecte du roi. Le prince d'orange l'occupera de 1828 à 1830. En 1842, il est cédé à l'Etat belge, qui l'utilise comme caserne de 1848 à 1852. De 1859 à 1862, il est transformé sur les plans de l'architecte G. De Man, qui supprime l'escalier d'honneur pour agrandir la salle centrale du 1er étage afin d'y accueillir des concerts et des cérémonies officielles, ainsi que les collections du Musée d'art moderne. Il recevra plusieurs affectations avant de devenir, en 1876, le siège de l'Académie royale des Sciences, Lettres et Beaux-Arts et de l'Académie royale de Médecine. Trois autres académies les y rejoindront au XXe siècle. De 1969 à 1976, d'importants travaux sont effectués sous la direction de l'architecte S. Brigode qui, entre autres, rétablit l'escalier d'honneur et la salle centrale du 1er étage.

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE • COLLÈGE RÉUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE •
CHANCELLERIE

Intérêt artistique

Pour partie conservé dans son état d'origine et pour partie restitu é d'après les plans de Charles Vander Straeten, le Palais des Académies est un témoin particulièrement remarquable de l'architecture néo-classique du début du XIXe siècle en région bruxelloise. Charles Vander Straeten qui dessina les plans de cet édifice, était architecte de la cour. La plupart de ses œuvres ont malheureusement été détruites. Le palais des Académies demeure donc un témoin des plus importants de son talent.
Il témoigne également du style de T.-F. Suys, perceptible en particulier dans le décor de la galerie de marbre influencé par Percier et Fontaine dont Suys avait été l'élève à Paris sous le Premier Empire.

Intérêt esthétique, artistique et scientifique

Le jardin présente un grand intérêt scientifique par la présence de nombreux arbres remarquables, esthétique par la qualité de son aménagement paysager et artistique par l'ensemble des sculptures et monuments qu'il renferme.
Sa situation en pleine ville en fait en outre un lieu particulièrement propre à la détente et au repos.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 10 -10- 2001

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

François-Xavier de DONNEA

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, de la Rénovation Urbaine, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme
05 -11- 2001
Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE
Gilles CLERCKBOUT
KANSELARIJ

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE • REGERING VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST • COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE • GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
CHANCELLERIE

BIJLAGE I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS GEHEEL VAN DE GEVELS, DE BEDAKING EN BEPAALDE DELEN VAN HET INTERIEUR VAN HET ACADEMIËNPALEIS; VAN DE GEVELS EN BEDAKING VAN DE VOORMALIGE STALLINGEN EN, ALS LANDSCHAP, VAN DE TUIN ROND HET GOED, HIERBIJ INBEGREPEN DE OMMURING EN DE BEELDEN,HET GOED GELEGEN HERTOGSSTRAAT 1 TE 1000 BRUSSEL.

Kadastrale gegevens: 4de afdeling, sectie D, 3de blad, percelen nrs 190e, 190f en 191d

Beknopte beschrijving:

Academiënpaleis

Het Academiënpaleis is een vrijstaand gebouw op rechthoekige plattegrond, opgetrokken in een streng neoclassicistische stijl die geïnspireerd is door de theorieën van de Franse architect J.-N.-L. Durand. Dat blijkt uit de streng symmetrische opbouw met risalietmarkeringen die geritmeerd worden door horizontale en verticale accenten en verlevendigd door een contrasterend materiaalgebruik (blauwe hardsteen uit Ecaussinnes en Arquennes en natuursteen).
Het gebouw telt drie bouwlagen en respectievelijk vijftien (oost- en westgevel) en zeven (zuid- en noordgevel) traveeën. De bredere, uitspringende hoektraveeën, gecantonneerd met pilasters en voorzien van inrijpoorten, dragen sinds 1879 allegorische bas-reliëfs: de *Letteren* door L. Herman, de *Kunsten* door A. Van Rasbourgh, de *Wetenschappen* door H. Sterckx en de *Geneeskunde* door A. Braeckvelt.

Interieur. De inrijpoorten verbinden twee overdekte doorgangen voor koetsen geschraagd door een dubbele rij van in totaal acht Dorische zuilen. De centrale eretrap splitst halverwege in twee delen die beide naar de overloop op de eerste verdieping leiden. Deze overloop is geritmeerd door Corinthische zuilen die een koepelgewelf met casementen en bovenlicht ondersteunen. De **"marmergalerij"** neemt de eerste verdieping van de gehele zuidvleugel in beslag. Deze ruimte met muurbekleding van rood geaderd marmer van Beaumont en weelderig wit- en goudkleurig stucwerk, diende waarschijnlijk om recepties en diners te geven. Het opmerkelijk parket van palissander en amaranthout vertoont geometrische motieven en gestileerde bloemmotieven. De twee bas-reliëfs met musicerende engelen op de boogtimpanen zijn van J.-R. Calloigne. De bronzen muurhaken dienden om bepaalde schilderijen uir de collectie van de prins van Oranje op te hangen.
Centraal op deze verdieping bevindt zich de over twee bouwlagen lopende **"Troonzaal"** of **"Balzaal"**, voorzien van een noordelijke halfronde nisafsluiting met casementen. De zaal heeft een omlopende bovengalerij met Corinthische zuilen. In het oorspronkelijk parket van eik en palissander is het jaartal "1828" ingelegd, het jaar waarin de bouw van het paleis voltooid was. De muren zijn met marmer bekleed, oorspronkelijk wit marmer van Cararra, tegenwoordig grijs gespikkeld marmer.
De grote deuren van de troonzaal geven toegang tot de **voormalige prinselijke appartementen.** De verschillende ruimten zijn luxueus ingericht: parket met intarsia, lambriseringen, marmeren schouwen en plafonds in stucwerk. Naast de marmergalerij en de troonzaal zijn er verschillende andere, bijzonder opmerkelijke, ruimten met een marmeren wandbekleding, zoals turkooisblauw Italiaans marmer (voor het huidige bureau van de secretaris bij het leven van de Académie royale de Langue et Littérature françaises) en rood Belgisch marmer (vergaderzaal van de Académie royale de Langue et Littérature françaises). Het overvloedig gebruik van marmer voor de muurhoge lambriseringen is ongebruikelijk in ons land en geeft een origineel karakter aan het gebouw. Volgens sommige auteurs wijst dit op de invloed van de prinses van Oranje, Anna Pavlovna, de zus van tsaren Alexander I en Nicolaas I, die zich liet inspireren door de paleizen uit de streek van Sint-Petersburg.
In de westvleugel bevindt zich een kleine ruimte overdekt door een fraai tongewelf met casementen in stucwerk. Het vertrek verbindt de voormalige slaapkamer van de prinses met haar boudoir.

Voorts bleven drie diensttrappen gedeeltelijk in hun oorspronkelijke toestand bewaard.

Ondanks ingrijpende verbouwingswerken (bouw van twee auditoria – 1969-1974) zijn in de kelders nog fragmenten van het oorspronkelijk metselwerk, waaronder pijlers en gewelven, zichtbaar.

Het Academiënpaleis bewaart ten slotte ook tal van bustes waarvan het merendeel academici zijn. De beelden, uitgevoerd in opdracht van de Academiën door de beste beeldhouwers uit die tijd, maken deel uit van de geschiedenis van deze eerbiedwaardige instelling.

Voormalige stallingen

In het zuidelijk deel van de tuin bevinden zich de voormalige stallen in neoclassicistische stijl, die wellicht gelijktijdig met het paleis (1823-1826) werden gebouwd. Het gaat om een rechthoekige constructie met twee bouwlagen en een centrale binnenplaats waarvan de gevels bepleisterd en beschilderd zijn. Het zadeldak is bedekt met leien.

De tuin

Rond het paleis loopt een grote tuin met bomen, gazon en struiken, onderbroken door wandelpaden en inritten. Er bevinden zich tal van opmerkelijke bomen, vrijstaande of deel uitmakend van kleine boomgroepen, waaronder enkele fraaie exemplaren van rode beuken, gewone beuken, lindebomen, essen, taxussen en enkele uitzonderlijke bomen zoals een Ginkgo biloba met een omtrek van 2,63m, een zwarte walnotenboom met een omtrek van 2,98m, een wilde kastanjeboom, een bonenboom, een trompetboom en een schitterende treurbeuk.
Voorts staan er in de tuin tal van beelden en monumenten: een stenen beeld van Adolphe Quetelet door C. Fraikin (1880), een bronzen buste van minister J. Destrée (1863-1936) door A. Bonnetain (1937), een in 1897 ingewijd monument ter ere van dokter J.-S. Stas, beroemd om zijn onderzoek over nicotine, met bronzen buste van Th. Vinçotte en een arduinen voetstuk n.o.v. V. Horta, een bronzen replica van de beeldengroep *Zephire en Psyche* door H.-J. Ruxthiel (1814, sterk beschadigd en voorlopig weggehaald), een bronzen beeldengroep van een hond en schildpad, *la Surprise*, door J.-B. Van Heffen (1869), drie bronzen beelden op hoge voetstukken van blauwe hardsteen, een bronzen replica uit 1867 van de *Discobolos die zich klaar maakt om de schijf te werpen* van M. Kessels (1828) door J. Geefs (1855) en een *Vervloekte Kaïn* door L. Jehotte (1850).

De tuin heeft een natuurstenen omheining, bekroond door een balustrade van blauwe hardsteen en onderbroken door vier hekken tussen pilasters.

Waarde van het goed volgens de maatstaven zoals vastgesteld in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed:

Historische waarde

In 1815 gaf Willem I opdracht aan architect Charles Vander Straeten een residentieel paleis te bouwen voor zijn zoon, de prins van Oranje. Het paleis werd gebouwd op de plek waar zich eertijds het refugiehuis van de Parkabdij bevond. In 1824 stond het gebouw onder dak, een jaar later werd het ingericht door architect T.-Fr. Suys. De prins bewoonde het paleis tussen 1828 en 1830. In 1842 werd het overgedragen aan de Belgische staat, die het van 1848 tot 1852 als kazerne gebruikte. Tussen 1859 en 1862 onderging het verbouwingen volgens de plannen van architect G. De Man, die de eretrap supprimeerde om de centrale zaal op de eerste verdieping te vergroten, met het oog op concerten en officiële ceremonies maar ook om er de verzamelingen van het Museum voor Moderne Kunst in onder te brengen. Het paleis kreeg wisselende bestemmingen totdat het in 1867 de zetel werd van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten en de Koninklijke Academie voor Geneeskunde. In de loop van de 20ste eeuw kwamen daar de drie andere academiën bij. Van 1969 tot 1976 onderging het paleis ingrijpende verbouwingen onder leiding van architect S. Brigode, die, onder meer, de staatsietrap en centrale zaal van de eerste verdieping reconstrueerde.

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
KANSELARIJ
GEMEENSCHAPPELIJKE GEWESTSCHAPSOMMISSIE

Artistieke waarde

Het voor een deel in oorspronkelijke staat bewaard gebleven en voor een deel, naar de plannen van Charles Vander Straeten, gereconstueerde Academiënpaleis vormt een bijzonder opmerkelijke getuige van de vroeg-19de-eeuwse neoclassicistische architectuur in het Brussels Gewest. Hofarchitect Charles Vander Straeten tekende de plannen. Het merendeel van zijn oeuvre is evenwel jammer genoeg verwoest en het Academiënpaleis vormt dan ook een uiterst belangrijke getuige van zijn creatief talent.
Ook T.-F. Suys was werkzaam in het paleis. Zijn hand is vooral herkenbaar in het decor van de marmergalerij, beïnvloed door de stijl van Percier en Fontaine, Suys' leermeesters in Parijs tijdens het Eerste Keizerrijk.

Esthetische, artistieke en wetenschappelijke waarde

De tuin heeft een grote wetenschappelijke waarde, vanwege de vele opmerkelijke bomen, een esthetische waarde dankzij de fraaie aanleg en een artistieke waarde door de beelden en monumenten die er staan.
Door zijn centrale ligging, midden in de stad, vormt de tuin bovendien een ideale plek voor wie op zoek is naar wat ontspanning en rust.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 10 -10- 2001

De Minister Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimte Ordening, Monumenten en Landschappen en Wetenschappelijk Onderzoek,

François-Xavier de DONNEA

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer en Personen,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme
05 -11- 2001
Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE
Gilles CLAREBOUT
KANSELARIJ

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
KANSELARIJ

ANNEXE II A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME ENSEMBLE LES FACADES, LA TOITURE ET CERTAINES PARTIES INTERIEURES DU PALAIS DES ACADEMIES ; LES FACADES ET LA TOITURE DES ANCIENNES ECURIES ET, COMME SITE, LE JARDIN ENTOURANT LE BIEN, EN CE COMPRIS LE MUR DE CLOTURE ET LES SCULPTURES QUI L'ORNENT, LE BIEN SIS RUE DUCALE A 1000 BRUXELLES

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS GEHEEL VAN DE GEVELS, DE BEDAKING EN BEPAALDE DELEN VAN HET INTERIEUR VAN HET ACADEMIENPALEIS ; VAN DE GEVELS EN BEDAKING VAN DE VOORMALIGE STALLINGEN EN, ALS LANDSCHAP, VAN DE TUIN ROND HET GOED, HIERBIJ INBEGREPEN DE OMHEININGSMUUR EN DE BEELDEN, HET GOED GELEGEN HERTOGSSTRAAT 1 TE 1000 BRUSSEL

DELIMITATION DE L'ENSEMBLE ET DE LA ZONE DE PROTECTION

AFBAKENING VAN HET GEHEEL EN DE VRIJWARINGSZONE

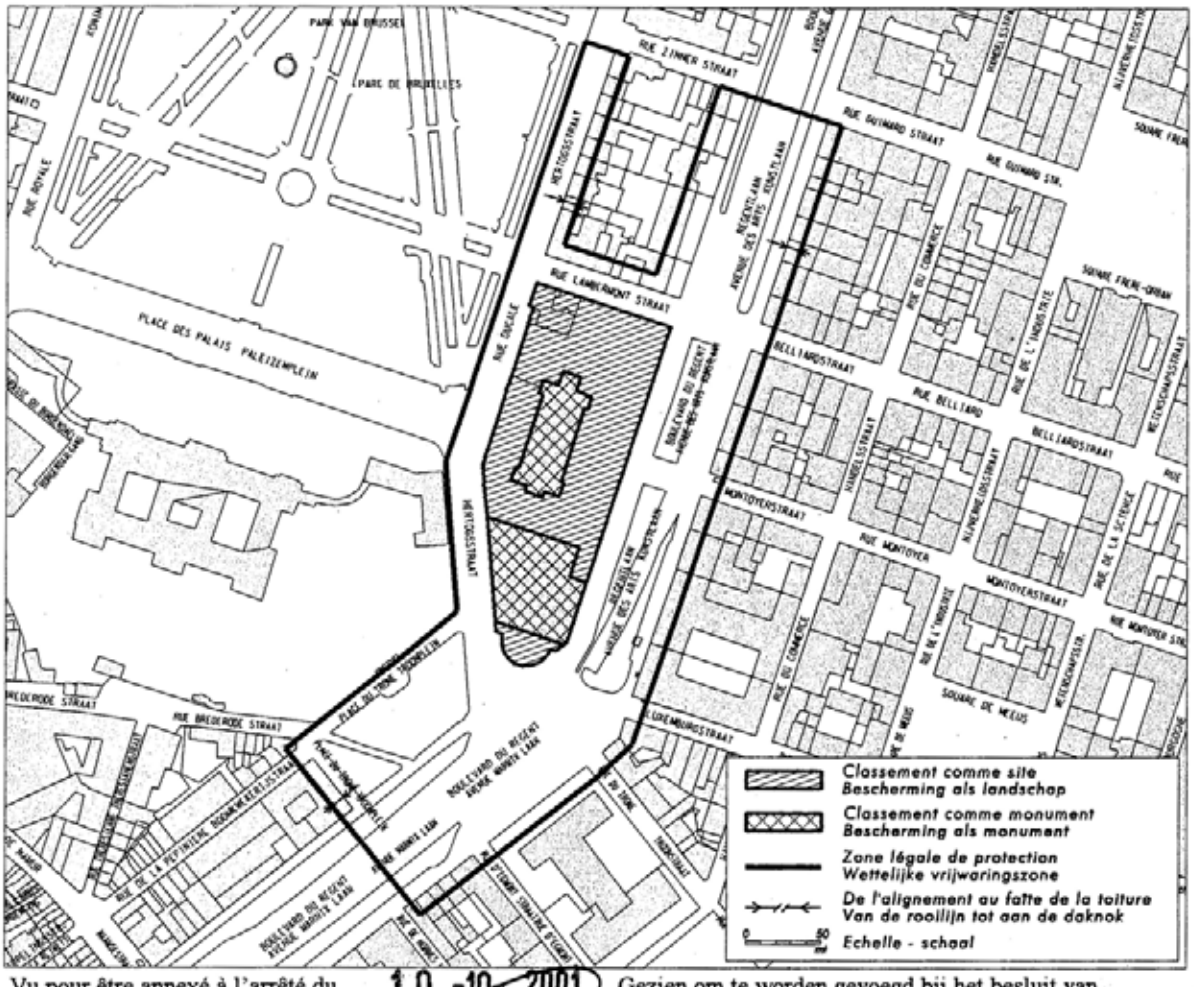

Vu pour être annexé à l'arrêté du 10 -10- 2001

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 10 -10- 2001

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

François-Xavier de DONNEA

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme
05 -11- 2001
Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE
CANSELARIJ